

Οικονομικές & Επιχειρηματικές Ειδήσεις από την Γερμανία

Οι εξαγωγείς επηρεάζονται από τον πόλεμο τιμών

Ο αδυσώπητος πόλεμος τιμών μεταξύ των γερμανικών αλυσίδων πώλησης τροφίμων, ιδίως των εκπτώτικων, είναι ο κύριος παράγων που επηρεάζει τις εξελίξεις της αγοράς με σοβαρές επιπτώσεις και στους εξαγωγείς και παραγωγούς προς την Γερμανία.

Μιλώντας στα εγκαίνια της «Πράσινης Εβδομάδας» στο Βερολίνο, η Υπουργός Γεωργίας, Ilse Aigner, διέτυψε την άποψη ότι ο ανελέητος πόλεμος τιμών μεταξύ των αλυσίδων, προκειμένου να αυξήσουν το μερίδιο αγοράς τους, θα έχει δυσμενείς συνέπειες για όλη την αλυσίδα τροφοδοσίας των καταναλωτών. Επηρεάζει όχι μόνον τους τελικούς πωλητές και την ποιότητα των προϊόντων, αλλά και τους προμηθευτές, τους εξαγωγείς και τους παραγωγούς, ενώ τελικώς η συρρίκνωση του κόστους παραγωγής μπορεί να επιδεινώσει την διατροφή και τις συνθήκες εκτροφής των ζώων, καθώς και εν γένει τις καλλιέργειες. Ένα πολύ χαμηλό επίπεδο τιμών θα μπορούσε να βλάψει εν τέλει και τον ίδιο τον καταναλωτή. Υψηλή ποιότητα και ασφαλής διατροφή δεν συμβιβάζονται κατ'ανάγκη με πολύ χαμηλό επίπεδο τιμών.

Αν και οι Γερμανοί ξοδεύουν μόλις το 11% του διαθέσιμου εισοδήματός τους για τρόφιμα, ο παράγων τιμή είναι καθοριστικός στις επιλογές τους.

Συνεπεία της πτώσης τιμών και της οικονομικής κρίσης, ο κύκλος εργασιών της βιομηχανίας τροφίμων μειώθηκε κατά 4% το 2009 έναντι του 2008. Καθώς η ποσότητα έμεινε αμετάβλητη, αυτό μεταφράστηκε σε χαμηλότερες τιμές για τους παραγωγούς.

Οι τιμές γάλακτος, βουτύρου και κρέατος βρίσκονται στο χαμηλότερο επίπεδο της σύγχρονης οικονομικής περιόδου της Γερμανίας. Οι τιμές των νωπών φρούτων, κυρίως εισαγομένων, σημείωσαν πτώση, ενώ άνοδο σημείωσαν μόνον τα λαχανικά, κυρίως χάρις στον βαρύ χειμώνα που διανύει η χώρα.

Παράλληλα, κατά το διάστημα Ιαν.—Σεπτ. 2009, υπήρξε απότομη πτώση των εισαγωγών φρούτων και λαχανικών στην Γερμανία σε όρους τόσο αξίας όσο και ποσότητας. Το 2008 εισήχθησαν 10,5 εκ. μετρ. τόννων νωπών φρούτων και λαχανικών, αξίας 10,4 δισ. στην μεγαλύτερη εισαγωγική αγορά παγκοσμίως. Η πτώση κατά το εννεάμηνο 2009 ανέρχεται σε 550 χιλ. τόννους αξίας €335 εκ. Για τα νωπά φρούτα, η πτώση των εισαγωγών του 9μήνου ανήλθε σε 14% και της μέσης τιμής σε 2%.

Οι εισαγωγές επιτραπέζιων σταφυλιών, από τα κύρια ελληνικά εξαγωγικά προϊόντα, μειώθηκαν κατά 21%, με πτώση της μέσης τιμής κατά 5%. Οι εισαγωγές ροδακίνων—νεκταρινιών παρέμειναν αμετάβλητες ως προς την ποσότητα, σε χαμηλότερη όμως τιμή. Πτώση σημείωσαν και οι τιμές των ακτινιδίων (19%) και της φράουλας (12%).

Γερμανικές εισαγωγές νωπών φρούτων						
Ιαν. - Σεπτ. 2009, σε τόννους και εκ.€						
	Ποσότητα	μεταβ. % 09/08	Αξία	μεταβ.% 09/08	€/κilo	μεταβ.% 09/08
Σύνολο	4.245.549	-4,9%	4.326	3,0%	1.019	-2,6%
Μπανάνες	1.026.363	-2,9%	576	0,3%	0.561	3,3%
Μήλα	457.947	-8,3%	302	-26,7%	0.660	-20,1%
Σταφύλια	204.657	-20,9%	280	-25,1%	1.369	-5,3%
Ροδάκινα, νεκτ.	234.849	-0,5%	208	-26,3%	0.885	-26,0%
Πορτοκάλια	371.496	-14,4%	204	-18,4%	0.549	-4,7%
Φράουλες	101.242	14,5%	176	0,5%	1.742	-12,2%
Μανταρίνια	176.204	12,8%	135	3,1%	0.768	-8,6%
Ανανάς	124.484	-5,6%	128	-5,6%	1.027	0,0%
Αχλάδια	160.595	7,0%	111	0,6%	0.689	-6,0%
Ακτινίδια	91.108	-3,8%	108	-22,0%	1.187	-18,9%
Λοιπά	1.296.605	-4,6%	2.098	0,5%	1.618	5,3%

Πρεσβεία της Ελλάδος στο Βερολίνο
Γραφείο Ο.Ε.Υ. Βερολίνου
Γραφείο Ο.Ε.Υ. Μονάχου
Γραφείο Ο.Ε.Υ. Ντύσσελτορφ

Περιεχόμενα:

- Μάχη αλληλοεξόντωσης των αλυσίδων τροφίμων 2
- Έφοδος στις μεγάλες αλυσίδες για καρτέλ 3
- Νέα καταστήματα της Lekkerland 3
- Νέο κατάστημα Estella 3
- Η οικονομική κρίση επηρεάζει την Metro 4
- Εξάπλωση Bijou Brigitte 4
- Νέο Γάλα 5
- Στασιμότητα της αγοράς βιολογικών προϊόντων 5
- Υγεία και ευμάρεια οδηγούν τους καταναλωτές 5
- Γερμανικές Τράπεζες και ελληνικά ομόλογα 6
- Αύξηση των πτωχεύσεων 6
- Δίκτυα ηλεκτρ. ενεργείας 7
- Εξαγωγές: 2η η Γερμανία η Γερμανία εξαγωγές 8
- Άνοδος παραοικονομίας 8
- Μείωση της επιδότησης 9
- Παράταση της πυρηνικής 9
- Διεθνείς Εκθέσεις με ελληνική συμμετοχή 10

Μάχη αλληλοεξόντωσης των αλυσίδων τροφίμων

Οι γερμανικές αλυσίδες τροφίμων έχουν αποδυθεί σε έναν αγώνα αλληλοεξόντωσης, προκειμένου να διευρύνουν το μερίδιο αγοράς τους. Η πάλη μεταξύ των δύο κυρίων εκπτωτικών αλυσίδων Aldi και Lidl επεκτάθηκε κατ' αρχήν και στις άλλες εκπτωτικές αλυσίδες, ενώ στην συνέχεια επηρέασε το σύνολο της αγοράς.

Κατά την διάρκεια του 2009 σημειώθηκε μείωση τιμών σε 12 κύριες περιπτώσεις. Η αρχή έγινε από την εκπτωτική αλυσίδα Aldi και απήντησαν οι ανταγωνιστές της.

Οι ανταγωνιστές τους, η αλυσίδα Penny και οι προσφάτως συγχωνευθείσες Netto και Plus τις ακολούθησαν στην μείωση τιμών, ενώ όλες συνέχισαν την επέκταση των καταστημάτων τους σε μεγάλες και μικρές γερμανικές πόλεις. Πλέον, κάθε Γερμανός καταναλωτής έχει ένα εκπτωτικό κατάστημα σε απόσταση μικρότερη των 10' με το αυτοκίνητο.

Οι εκπτωτικές αλυσίδες ελέγχουν το 46,4% της αγοράς, επομένως οι κινήσεις τους δεν μπορούσαν να αφήσουν ασυγκίνητες τις μη εκπτωτικές αλυσίδες.

Ωστόσο, τα μερίδια αγοράς δεν σημείωσαν ιδιαίτερες ανακατατάξεις. Σύμφωνα με την εταιρεία ερευνών GfK, παρ' όλη την μείωση τιμών, η Lidl βελτίωσε το μερίδιο αγοράς της μόλις κατά 0,1% σε 9,8%. Ο μεγάλος αντίπαλός της, η Aldi είχε πτώση του μεριδίου αγοράς της από 19% σε 18,4%, με παράλληλη απώλεια εσόδων κατά 4%, την μεγαλύτερη της ιστορίας της. Οι ειδικοί εκτιμούν ότι μπορεί να έχουν να έχουν εξαντληθεί τα περιθώρια αύξησης του μεριδίου αγοράς μέσω μείωσης των τιμών.

Ο πόλεμος τιμών και η πτώση της κατανάλωσης λόγω της οικονομικής κρίσης συντέλεσαν, ώστε η γερμανική αγορά τροφίμων να είναι

από τις φθηνότερες της Ευρώπης, κατά 15% κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Σε αρκετά προϊόντα οι τιμές είναι τόσο χαμηλές, ώστε οι ειδικοί εκτιμούν ότι δεν

θώριο κέρδους των εκπτωτικών αλυσίδων κυμαίνονται σε 1%-2%. Μόνον στο Aldi θεωρείται ότι είναι περίπου 4%, όταν στην Βρετανία κυμαίνεται στο 6%-7%.

Η δυνατότητα, πάντως, των εκπτωτικών αλυσίδων να συνεχίσουν την επέκτασή τους στην Γερμανία δείχνει σημάδια κόπωσης. Έχουν ήδη 16.000 καταστήματα σε όλη την χώρα, ως αποτέλεσμα κυρίως της επιθετικής πολιτικής τιμών σε συνδυασμό με τον περιορισμένο αριθμό κωδικών και την εξάλειψη όλων των περιττών παραγόντων κόστους, όπως των τμημάτων κρεοπωλείου και των φανταχτερών προθηκών.

Η πρώτη που ξεκίνησε αυτή την πολιτική ήταν η Aldi και 15 χρόνια αργότερα την ακολούθησε η Lidl με παρόμοια στρατηγική. Η επέκτασή τους έγινε σε βάρος κυρίως των παραδοσιακών αλυσίδων Edeka και REWE. Αυτές αφ' ενός επενδύοντας στην ποιότητα και την εξυπηρέτηση προσφέροντας μεγάλη ποικιλία προϊόντων υψηλής ποιότητας και καλύτερο περιβάλλον, άραγε στοχεύοντας στον πελάτη που είναι πρόθυμος να πληρώσει λίγο υψηλότερες τιμές. Αφ' ετέρου ανέπτυξαν τις δικές τους εκπτωτικές αλυσίδες. Το μερίδιο αγοράς τους το 2009 αυξήθηκε ελαφρά για πρώτη φορά σε 23,7%, σύμφωνα με την εταιρεία ερευνών GfK.

κερδίζει κανείς στην αλυσίδα τροφοδοσίας. Στο Penny ένα βούτυρο 250 γραμ. έπεσε από τα 99 λεπτά στα 80 και η τιμή των 42 έως 50 λεπτών για ένα λίτρο γάλα συναντάται συχνά.

Παρ' όλα αυτά, οι καταναλωτές ψωνίζουν λιγότερο και αφού προηγουμένως ερευνηθούν καλά την αγορά. Το δίκτυο καταστημάτων είναι πλέον τόσο πυκνό που διευκολύνει τους καταναλωτές τόσο στην έρευνά τους, όσο και στην αλλαγή των προτιμήσεών τους. Πολλοί καταναλωτές δεν ψωνίζουν μόνον από ένα κατάστημα, αλλά μοιράζουν το καλάθι αγορών τους μεταξύ περισσότερων.

Η κατάσταση, όπως είναι φυσικό, επηρέασε την κερδοφορία των αλυσίδων. Εκτιμάται ότι το περι-

Έφοδοι στις μεγάλες αλυσίδες τροφίμων για την δημιουργία καρτέλ

Την εξέταση της μεγαλύτερης υπόθεσης συμπαίγνιας στον κλάδο των τροφίμων ξεκίνησε στα μέσα Ιανουαρίου η γερμανική Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Αιφνιδιαστικοί έλεγχοι έγιναν στα κεντρικά γραφεία 15 επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται οι σημαντικότερες αλυσίδες τροφίμων της χώρας (Metro, Edeka, Rewe, Lidl), η αλυσίδα drogerie Rossmann, καθώς και η βιομηχανία ζαχαρωδών Mars. Εναντίον άλλων 9 επιχειρήσεων η διαδικασία εξέτασης εκκινήθη

εγγράφως, ενώ βάσει των εκτιμήσεων του οικονομικού τύπου, αναμένεται να γίνουν έλεγχοι και σε άλλους προμηθευτές τροφίμων.

Είναι η πρώτη φορά που η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξετάζει μια υπόθεση κάθετης συμπαίγνιας, μεταξύ παραγωγών τροφίμων και supermarket.

Η κατηγορία αφορά τον καθορισμό ελάχιστων λιανικών τιμών πώλησης για τον καφέ, τα ζαχαρώδη και τις ζωτροφές.

Τα πρόστιμα μπορεί να φθάσουν το 10% του κύκλου εργασιών. Μέχρι τώρα η Επιτροπή είχε στρέψει το ενδιαφέρον της σε υποθέσεις οριζόντιας συμπαίγνιας μεταξύ παραγωγών, με πιο πρόσφατη την υπόθεση του καρτέλ καφέ, στην οποία τελικώς επιβλήθηκε πρόστιμο ύψους €160 εκ. στις επιχειρήσεις Melitta, Tschibo, και Dallmayr. Η υπόθεση του καρτέλ ζαχαρωδών, στην οποία εμπλέκονται οι επιχειρήσεις Mars, Kraft, Ritter, Nestle, Haribo, Ferrero και Storck, είναι από το Φεβρουάριο 2008 υπό εξέταση.

Νέα καταστήματα της Lekkerland

Δύο νέα καταστήματα στο Ντύσσελντορφ άνοιξε τους τελευταίους μήνες η Convenience Concept, θυγατρική εταιρεία της Lekkerland, μεγαλύτερης εταιρείας διανομής προϊόντων σε περίπτερα, βενζινάδικα κτλ στη Γερμανία με κύκλο εργασιών 6,7 δις € το 2008.

Τα νέα καταστήματα, με την επωνυμία Frischwerk, έχουν διευρυμένο ωράριο λειτουργίας (6:30-24.00), ωστόσο διαφορο-

ποιούνται σαφώς από τα υφιστάμενα convenience-stores, προσφέροντας μεγαλύτερο εύρος προϊόντων, τα οποία απευθύνονται

σε ένα κοινό με υψηλότερες απαιτήσεις.

Στα Frischwerk μπορεί να βρει κανείς είδη πρωινού, ζυμαρικά, snacks, ζαχαρώδη, κατεψυγμένα έτοιμα φαγητά, αλλά και κρασί, ενώ αρκετά από τα προσφερόμενα προϊόντα είναι βιολογικά.

Στόχος της Convenience Concept είναι η επέκταση της Frischwerk με franchising.

Νέο κατάστημα gourmet Estella

Με ένα νέο concept εγκαινιάστηκε το πρώτο κατάστημα delicatessen Estella στην Κολωνία.

Στο κατάστημα προσφέρονται προϊόντα delicatessen (π.χ. 33 διαφορετικά είδη ελαιολάδου, κρασί), αλλά και κουζινικά είδη.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό είναι η ύπαρξη cooking bar και η πραγματοποίηση σεμιναρίων μαγειρικής, με έμφαση στη μεσογειακή κουζίνα.

Τα καταστήματα delicatessen Estella αποτελούν ένα νέο πεδίο δραστηριοποίησης για τον όμιλο Knauber (κύκλος εργασιών €90 εκ.), μετά την εμπορία καυσίμων, εργαλείων και ειδών DIY.

Στόχος είναι η επέκταση των καταστημάτων της Estella μέσω franchising σε όλη την Γερμανία.

Κατά τους πρώτους μήνες του 2010, προγραμματίζεται να ανοίξουν καταστήματα στο Ντύσσελντορφ, το Άαχεν και το Μύνστερ.

Η οικονομική κρίση επηρεάζει την Metro

Μείωση του κύκλου εργασιών κατά 3,6% στα €65,6 δις. το 2009 ανακοίνωσε ο Όμιλος Metro.

Ο επί κεφαλής του Ομίλου, κ. Eckhard Cordes, απέδωσε την εξέλιξη κυρίως σε σε συναλλαγματικές μεταβολές και δευτερευόντως στις αρνητικές οικονομικές εξελίξεις στην Ανατολική Ευρώπη.

Τις μεγαλύτερες απώλειες σημείωσε το Cash + Carry Metro (-7,6%, 30,6 δις €), που παραμένει το σημαντικότερο σκέλος του ομίλου, πραγματοποιώντας περίπου το ήμισυ του κύκλου εργασιών. Είναι η πρώτη φορά από το 1998, που σημειώνεται πτώση του κύκλου εργασιών του C+C Metro.

Μείωση εσόδων σημείωσαν, επίσης, η αλυσίδα Real και τα πολυκαταστήματα Kaufhof.

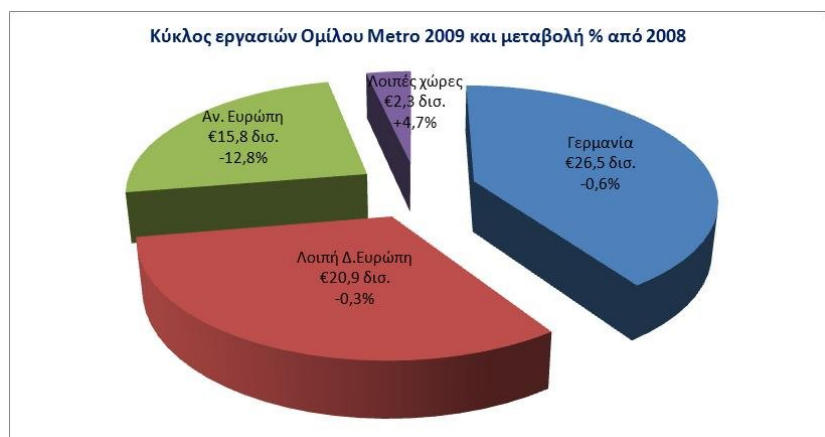
Αντιθέτως αύξηση σημείωσαν τα έσοδα Media Saturn.

Η Metro ανακοίνωσε ότι το 2010 οι επενδύσεις του ομίλου θα αυξηθούν, φθάνοντας τα €1,9 δις, έναντι εκ. €1,6 δις. το 2009. Τα κέρδη του ομίλου δεν ανακοινώθηκαν.

Οι μεγαλύτερες αλυσίδες λιανικού εμπορίου παγκοσμίως

	Κύκλος εργασιών 2008 σε δις.\$	Μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης 2003-2008
Wal-Mart / ΗΠΑ	401	+9,4%
Carrefour / Γαλλία	128	+4,3%
Metro / Γερμανία	99	+4,8%
Tesco / Βρετανία	96	+12,0%
Schwarz (Lidl) / Γερμανία	80	+12,3%
Kroger / ΗΠΑ	76	+7,2%
Costco / ΗΠΑ	72	+11,2%
Home Depot / ΗΠΑ	71	+1,9%
Aldi / Γερμανία	66	+5,1%
Target / ΗΠΑ	63	+6,1%

Εξάπλωση της Bijou Brigitte

Αύξηση του κύκλου εργασιών κατά 3.7% στα 390 εκ. € σημείωσε το 2009 η γερμανική αλυσίδα καταστημάτων accessories και faux-bijoux Bijou Brigitte.

Η άνοδος του κύκλου εργασιών οφείλεται κυρίως στην εξάπλωση της αλυσίδας. Το 2009 προστέθηκαν 40 νέα καταστήματα και ο συνολικός αριθμός τους έφτασε τα 1125.

Αντιθέτως, ο προσαρμοσμένος ως προς την επιφάνεια των καταστημάτων (flächenbereinigter Umsatz) κύκλος εργασιών σημείωσε πτώση κατά 3,5%.

Η Bijou Brigitte διαθέτει θυγατρικές στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες (Ισπανία, Ιταλία, Γαλλία, ΗΒ κ.ά) αλλά και στις ΗΠΑ.

Το 2009 επέκτεινε τις δραστηριότητές της στην Σλοβακία και τη Λιθουανία, ενώ για το 2010 προγραμματίζει την εξάπλωσή της και στην Τουρκία.

Πρωτοβουλία των παραγωγών γάλακτος για καλύτερες τιμές

Με μία νέα εμπορική επωνυμία προσπαθούν να βελτιώσουν την θέση τους οι Γερμανοί γαλακτοπαραγωγοί επιτυγχάνοντας καλύτερη τιμή για το γάλα που παράγουν στις μονάδες τους. «Το δίκαιο γάλα» θα ονομάζεται το νέο προϊόν κτηνοτρόφων από τα κρατίδια της Έσσης, της Βάδης-Βυττεμβέργης και της Βαυαρίας.

Περίπου 350 παραγωγοί ίδρυσαν το εμπορικό σχήμα Milchvermarktungs-Gesellschaft για την συσκευασία και διάθεση φρέσκου γάλακτος, ελπίζοντας ότι έτσι θα διασφαλίσουν το εισόδημά τους.

Η ιδέα είναι απλή: το γάλα θα διατίθεται στην τιμή των 89 έως 99 ευρώλεπτόν ανά λίτρο σε 1.200 καταστήματα της αλυσίδας Rewe και άλλα 300 της Tegut. Ο παραγωγός θα εισπράττει τα 40 λεπτά, αλλά έναντι της υψηλότερης

τιμής, θα εφαρμόζει πρόγραμμα προστασίας των ζώων ή του περιβάλλοντος.

Το γάλα πρέπει να μην είναι γενετικώς τροποποιημένο και να είναι υγιεινό χάρις στην παρουσία μεγάλου ποσοστού λιπαρών ουσιών Ωμέγα-3. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ελπίζουν ότι θα πείσουν τον καταναλωτή να πληρώσει ακριβότερα, αφού η τιμή θα

αντιπροσωπεύει το τρίπτυχο περιβάλλον—υγεία—προστασία της τοπικής αγροτικής παραγωγής. Έως τώρα έχουν πιστοποιηθεί 120 αγροτικές επιχειρήσεις από ανεξάρτητο ελεγκτή ως κατάλληλες για την παραγωγή. Επί πλέον, ελπίζουν να ασκήσουν πίεση στην αγορά, ώστε να αυξηθεί συνολικά η τιμή διάθεσης του γάλακτος.

Στασιμότητα της αγοράς βιολογικών προϊόντων

Βραδύς είναι ο ρυθμός ανάπτυξης της γερμανικής αγοράς βιολογικών προϊόντων και πάντως σημαντικά βραδύτερος από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Σύμφωνα με τα στοιχεία του κλαδικού εντύπου Biohandel και του κλαδικού φορέα παραγωγών BNN, κατά το α' εξάμηνο 2009 η γερμανική αγορά αυξήθηκε μόλις κατά 1,5% σε αξία.

Το ινστιτούτο GfK αναφέρει πτώση κατά 4% του όγκου πωλήσεων μέσω όλων των καναλιών

πώλησης στην Γερμανία με παράλληλη μείωση των τιμών κατά 7%.

Η πτώση αποδίδεται εν μέρει στην οικονομική κρίση, η οποία στρέφει τους καταναλωτές προς φθηνότερα βιολογικά προϊόντα ή προς τα

αντίστοιχα της συμβατικής παραγωγής. Ωστόσο, το φαινόμενο αυτό δεν έχει θίξει τα εξειδικευμένα καταστήματα, χάρις κυρίως στην πιστή πελατεία τους.

Σύμφωνα με την GfK, διατηρείται η ισχυρή τάση υπέρ της αγοράς «πράσινων» προϊόντων, καθώς και εκείνων που πληρούν «ηθικές» προδιαγραφές, όπως ο σεβασμός του περιβάλλοντος, η μηδενική απόσταση από τον χώρο παραγωγής και το δίκαιο εμπόριο.

Η υγεία και η ευμάρεια οδηγούν τις καταναλωτικές αποφάσεις

Παρά την στασιμότητα της γερμανικής αγοράς τροφίμων, η τάση της στροφής των καταναλωτών προς προϊόντα που συνδέονται με την υγεία ή την ευμάρεια ενισχύεται. Προϊόντα που παρουσιάζονται ως ελαφρά, υγιεινά και φυσικά παρουσιάζουν άνοδο πωλήσεων.

Παράλληλα, άνοδο παρουσιάζουν τα διατροφικά προϊόντα «ευκο-

λίας» ή προπαρασκευασμένα είδη που ταιριάζουν σε έναν ταχύ τρόπο ζωής.

Προϊόντα έτοιμα προς κατανάλωση καθώς και οι διάφορες σάλτσες έχουν τις καλύτερες προοπτικές.

Σε πρόβλημα για τους παραγωγούς υγιεινών—βιολογικών προϊόντων εξελίσσεται η

ολοένα και μεγαλύτερη διάθεση τέτοιων προϊόντων όχι μέσα από εξειδικευμένα καταστήματα ή έστω τις συμβατικές αλυσίδες, αλλά μέσω των εκπτωτικών αλυσίδων.

Αυτά πωλούν σε χαμηλές τιμές και επομένως χάρις στην αγοραστική τους δύναμη υπαγορεύουν τις τιμές στους παραγωγούς, ουσιαστικά οδηγώντας τις τιμές χαμηλότερα.

Χαμηλή έκθεση των Γερμανικών Τραπεζών σε ελληνικά ομόλογα

Χαμηλή εκτιμάται ότι είναι η έκθεση των γερμανικών Τραπεζών και ασφαλιστικών εταιρειών στα ελληνικά χρεώγραφα.

Σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία της Τράπεζας Διεθνούς Διακανονισμού (BIS), στο τέλος Σεπτεμβρίου 2009 στο χαρτοφυλάκιο γερμανικών Τραπεζών περιλαμβάνονταν ελληνικά κρατικά χρεώγραφα συνολικής αξίας €29,5 δισ. Αντιθέτως, οι γερμανικές Τράπεζες κατείχαν τίτλους άλλων χωρών πολύ μεγαλύτερου ύψους, όπως €164 δισ. ισπανικών ομολόγων, €143 δισ. ιταλικών και €132 δισ. ιρλανδικών.

Εκτιμάται ότι τα ελληνικά κρατικά ομόλογα αποτελούν μόλις το 1,34% του συνολικού χαρτοφυλακίου ξένου χρέους των γερμανικών Τραπεζών, έναντι 7,5% των ισπανικών, 6,5% των ιταλικών και 6% των ιρλανδικών.

Περαιτέρω, σύμφωνα με εκτιμήσεις του Συνδέσμου Γερμανικών Ασφαλιστικών Εταιρειών (GDV), στα χαρτοφυλάκια των εταιρειών υπάρχει μικρό ποσοστό χρεωγράφων από ευρωπαϊκές χώρες, οι οικονομίες των οποίων αντιμετωπίζουν προβλήματα.

Ξένα ομόλογα στην κατοχή Γερμανικών Τραπεζών		
Χώρα	Αξία σε δισ. €	% επί συνολικού χαρτοφυλακίου
Ισπανία	164	7,47%
Ιταλία	143	6,54%
Ιρλανδία	132	6,01%
Ελλάδα	29,5	1,34%

Στα μέσα Δεκεμβρίου, εκπρόσωπος της εταιρείας Allianz είχε δηλώσει ότι από το συνολικό χαρτοφυλάκιο ξένων τίτλων που κατέχει, ύψους άνω των €360 δισ., κάτω του 1% αφορούσε ελληνικό χρέος.

Αντιστοίχως, εκπρόσωπος της Munich Re, μεγαλύτερης αντασφαλιστικής εταιρείας παγκοσμίως, δήλωσε ότι δεν βλέπει κανέναν ιδιαίτερο κίνδυνο για την εταιρεία του λόγω των ελληνικών ομολόγων. Παρόμοια θέση έλαβε και εκπρόσωπος της εταιρείας Talanx AG, τρίτης μεγαλύτερης ασφαλιστικής εταιρείας της Γερμανίας, καθώς το σύνολο των ελληνικών και πορτογαλικών, ισπανικών και ιταλικών χρεωγράφων που κατέχει δεν ξεπερνά το 1% του συνολικού της χαρτοφυλακίου.

Τέλος, ο Tim Ockenga, αναλυτής της Fitch Ratings δήλωσε ότι ακόμη και στην περίπτωση που οι γερμανικές ασφαλιστικές εταιρείες αναγκάζονταν να διαγράψουν από τους ισολογισμούς τις απαιτήσεις που απορρέουν από ελληνικά χρεώγραφα, δεν θα υφίσταντο ιδιαίτερη οικονομική απειλή.

Σημαντική αύξηση των πτωχεύσεων στην Γερμανία

Σημαντική αύξηση κατά 16% σημείωσε ο αριθμός των πτωχεύσεων στην Γερμανία το 2009, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Creditreform, γερμανικής εταιρείας αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των εταιρειών. Το ποσοστό αυτό μεταφράζεται σε 34.300 πτωχεύσεις, έναντι 29.580 πτωχεύσεων το 2008.

Η Creditreform θεωρεί ότι ο αριθμός των πτωχεύσεων μπορεί το 2010 να σημειώνει νέα αύξηση φθάνοντας τις 40.000 εταιρείες, παρ' όλη την ασθενική ανάκαμψη στην οποία φαίνεται ότι έχει εισέλθει η γερμανική οικονομία. Το οικονομικό πεδίο παραμένει δύσκολο για πολύ μεγάλο αριθμό μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η χειρότερη επίδοση σημειώθηκε το 2003 με 39.740 πτωχεύσεις.

Αντιθέτως, η Ελλάδα βρίσκεται στον αντίποδα της ευρωπαϊκής κατάταξης με 360 πτωχεύσεις το 2009 ή αύξηση κατά μόλις 0,8%.

Τις χειρότερες ποσοστιαίες μεταβολές σε ετήσια βάση σημείωσαν η Ισπανία και η

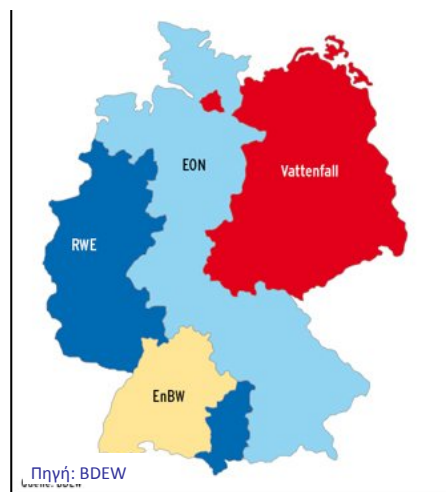
Ιρλανδία., με ποσοστά 93% και 81,1% αντιστοίχως. Σε απόλυτα νούμερα είχαν 4.900 και 4.450 πτωχεύσεις αντιστοίχως.

Στο σύνολό τους οι πτωχεύσεις στην Ευρώπη έφθασαν τις 185.000, σημειώνοντας αύξηση κατά 22%.

Πώληση του δικτύου υψηλής τάσης της E-ON στην ολλανδική Tennet

Προχωρά η υλοποίηση της πώλησης του δικτύου υψηλής τάσης της E-ON στην κρατική ιδιοκτησία ολλανδική Tennet έναντι €1,1 δισ.

Κατανομή Γερμανίας ως προς το ηλεκτρικό δίκτυο

Προς πώληση το δίκτυο υψηλής τάσης της Vattenfall

Η Vattenfall ανακοίνωσε πριν από ενάμιση χρόνο την πρόθεσή να πωλήσει το δίκτυό της, μήκους 9.500 χλμ., το οποίο εκτείνεται στο ανατολικό τμήμα της Γερμανίας. Το φθινόπωρο 2009 φάνηκε ότι το δίκτυο θα πωληθεί σε κοινοπραξία της επενδυτικής Τράπεζας Goldmann Sachs, της Deutsche Bank και της Allianz έναντι €500 εκ.

Ωστόσο, η πώληση του αντιστοίχου μήκους δικτύου της E-ON έναντι €1,1 δισ, έδωσε νέα τροπή στις εξελίξεις. Ακολούθησε προσφορά ύψους €650 εκ. της βελγικής εταιρείας Elia, θυγατρικής της κρατικής Electrabel και βελγικών δήμων, με την οποία υφίσταται ήδη συνεργασία στο δίκτυο υψηλής τάσης. Κατόπιν, η Goldmann Sachs αύξησε την προσφορά της σε €800 εκ.

Όρος της Vattenfall για την πώληση του δικτύου είναι η δέσμευση υλοποίησης επενδύσεων €3 εκ. για την επέκταση του δικτύου, δεδομένης της εξάρτησης της Vattenfall από αυτό.

Το δίκτυο αυτό αποτελεί το δεύτερο μεγαλύτερο ως προς το μήκος στην Γερμανία (10.600 χλμ) και εκτείνεται ως ζώνη στο μέσον της χώρας με κατεύθυνση από Βορρά προς Νότο, καλύπτοντας περίπου το 40% του εδάφους της.

Στόχος της Tennet, η οποία διαθέτει μέχρι στιγμής δίκτυο μήκους περίπου του 1/5 εκείνου της E-ON, είναι η δημιουργία ενός κοινού ολλανδο—γερμανικού δικτύου.

Την επόμενη δεκαετία θα απαιτηθούν επενδύσεις ύψους €3-4 δισ. στο δίκτυο της E-ON, ιδίως για την κατασκευή νέων γραμμών και την κατασκευή κέντρων ελέγχου για

την κατανομή φορτίου από τα σχεδιαζόμενα offshore αιολικά πάρκα στην Βόρεια και την Βαλτική θάλασσα.

Η πώληση του δικτύου της E-ON έγινε σε εκπλήρωση της συμφωνίας που είχε πραγματοποιήσει η εταιρεία με την Διεύθυνση Ανταγωνισμού της ΕΕ, προκειμένου να διακοπεί η διαδικασία που είχε κινηθεί εναντίον της για παραβίαση των κανόνων ανταγωνισμού. Έτσι, η E-ON είναι η πρώτη γερμανική εταιρεία ηλεκτροδότησης, η οποία παύει να είναι καθετοποιημένη και η δραστηριότητά της περιορίζεται πλέον στην παραγωγή.

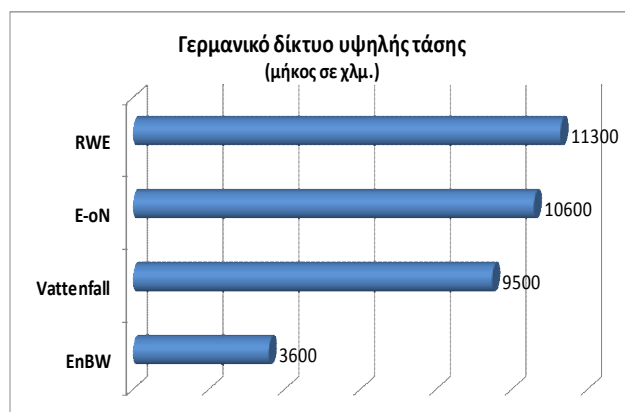
Απομακρύνεται το ενδεχόμενο δημιουργίας της Deutsche Netz AG

Με την πώληση του δικτύου υψηλής τάσης της E-ON στην ολλανδική Tennet και την επικείμενη πώληση του δικτύου της Vattenfall, η πιθανότητα δημιουργίας μιας ενιαίας εταιρείας για το δίκτυο υψηλής τάσης της Γερμανίας μοιάζει ακόμα λιγότερο ρεαλιστική.

Από την άλλη πλευρά, οι εταιρείες RWE και EnBW έχουν επανειλημμένως διατυπώσει την πρόθεσή της να μη πωλήσουν το δίκτυό τους – απόφαση που εξηγείται από το γεγονός ότι το δίκτυό τους δεν εκτείνεται μέχρι τις ακτές της χώρας, άρα οι εταιρείες αυτές δεν επιβαρύνονται με την κατασκευή γραμμών για την σύνδεση των offshore αιολικών πάρκων στο δίκτυο.

Βάσει των εκτιμήσεων του Γερμανικού Συνδέσμου Επιχειρήσεων Ενεργείας BDEW, τα επόμενα δέκα χρόνια θα απαιτηθούν επενδύ-

σεις συνολικού ύψους €40 δισ., ιδίως για την μεταφορά της ενέργειας από τα offshore αιολικά πάρκα στα αστικά κέντρα της Γερμανίας. Η δημιουργία μιας εταιρείας της οποίας το δίκτυο να καλύπτει το σύνολο της χώρας, με την επωνυμία Deutsche Netz AG και ποσοστό κρατικής συμμετοχής 25%, θεωρείται ότι θα μπορούσε να εξασφαλίσει την πραγματοποίηση των απαιτούμενων επενδύσεων, καθώς και την απρόσκοπτη σύνδεση νέων παρόχων στο δίκτυο. Για τους λόγους αυτούς, η σύσταση της Deutsche Netz AG αποτελεί στόχο της γερμανικής κυβέρνησης, ο οποίος έχει περιληφθεί και στο σύμφωνο διακυβέρνησης CDU-CSU/FDP.

Η Γερμανία έχασε την 1η θέση στις εξαγωγές παγκοσμίως

Η Κίνα ξεπέρασε την Γερμανία για το 2009 για πρώτη φορά ως προς τις εξαγωγές και έτσι ανέβηκε στην 1η θέση παγκοσμίως.

Τα μεγέθη που ανακοινώθηκαν για το σύνολο του 2009 επιβεβαίωσαν απλώς τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης στην μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία και έως τότε μεγαλύτερο εξαγωγέα παγκοσμίως.

Οι γερμανικές εξαγωγές μειώθηκαν το 2009 κατά 18,4% συγκρινόμενες με αυτές του 2008. Πρόκειται για την μεγαλύτερη πτώση σε ετήσια βάση από το 1950, σύμφωνα με τα επίσημα γερμανικά στατιστικά στοιχεία. Σε όρους αξίας, οι γερμανικές εξαγωγές ανήλθαν το 2009 σε \$1.121,3 δισ. , ενώ οι κινεζικές ανήλθαν σε \$1,201,7 δισ.

Η απώλεια της πρώτης θέσης δεν αντιμετωπίζεται δραματικά στην Γερμανία, καθώς επισημαίνεται η ταχεία ανοδική πορεία της Κίνας τα τελευταία χρόνια.

Παρ' όλα αυτά, η κυβέρνηση αντιμετωπίζει την αυξανόμενη κριτική βάσει της οποίας δεν έλαβε

επαρκή μέτρα στήριξης των εξαγωγών ή αύξησης της εγχώριας ζήτησης, ώστε να αντισταθμισθούν οι απώλειες.

Παράλληλα με την πτώση των εξαγωγών και οι εισαγωγές στην Γερμανία μειώθηκαν κατά 17,1%.

Ωστόσο, τον Δεκέμβριο 2009 οι εξαγωγές αυξήθηκαν για 4ο συνεχόμενο μήνα και ήταν κατά 3% υψηλότερες από τον Νοέμβριο. Η ανάκαμψή τους ξεκίνησε από τον Μάιο.

Τα στοιχεία των εξαγωγών ήταν μία από τις παραμέτρους που οδήγησαν στην ελαφρά αύξηση του γερμανικού ΑΕΠ και αντιστάθμισαν τα νέα σχετικά με την δυσμενή εξέλιξη των νέων παραγγελιών που έλαβε στα τέλη του 2009 η γερμανική βιομηχανία.

Αρκετοί οικονομικοί αναλυτές εκτιμούν ότι βάσει των αποτελεσμάτων των ερευνών γύρω από την προθέσεις των εταιρειών και την εξέλιξη των παραγγελιών οι εξαγωγές θα συνεχίσουν να αυξάνονται, όμως η πορεία τους καθίσταται αβέβαιη υπό το πρίσμα

των εξελίξεων που σχετίζονται με τις αδύναμες οικονομίες της ευρωζώνης.

Τα διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει μία σειρά σημαντικών εμπορικών εταιριών της Γερμανίας, ήδη ορατά, θα εμποδίσουν μία γρήγορη ανάκαμψη της γερμανικής βιομηχανίας, καθώς αυτή αφ' ενός εξαρτάται σημαντικά από τις εξαγωγές και αφ' ετέρου η εσωτερική ζήτηση είναι ασθενής ή υποχωρεί.

Παρά την πρώτη θέση, και η Κίνα είδε τις εξαγωγές της να μειώνονται το 2009 κατά 16%. Ήταν η πρώτη χρονιά μείωσης από το 1978.

Ωστόσο, τους τελευταίους μήνες έχουν ανακάμψει. Οι ειδικοί περιμένουν ότι τα στοιχεία του Ιανουαρίου θα εμφανίζουν αύξηση, όπως συνέβη και τον Δεκέμβριο.

Δεν είναι όμως ακόμη σαφές εάν η αύξηση οφείλεται σε ανάκαμψη της ζήτησης, άρα είναι μονιμότερης φύσης ή σε αναπλήρωση των αποθεμάτων των εταιριών που εισάγουν στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ, καθώς αυτά είχαν πέσει σε πολύ χαμηλά επίπεδα κατά την κρίση.

Άνοδος της παραοικονομίας στη Γερμανία

Μεγάλη αύξηση της παραοικονομίας σημειώθηκε πέρυσι στην Γερμανία. Ειδικοί ερευνητές επισημαίνουν ότι η παραοικονομία θα αυξηθεί για δεύτερη συνεχόμενη φορά και το ποσοστό της θα ανέλθει στο 14,65% του ΑΕΠ.

Συνεπεία αυτής της εξέλιξης, η Γερμανία κατατάσσεται 14^η μεταξύ των 21 χωρών του ΟΟΣΑ.

Ωστόσο, ο Υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας ανακοίνωσε ότι θα εντείνει τις προσπάθειες για την καταπολέμηση της παραοικονομίας και της φοροδιαφυγής

αυξάνοντας τους ελεγκτές της αγοράς κατά 200 άτομα.

Υπολογίζεται ότι 8 έως 10 εκατ. κανονικά εργαζόμενοι στην Γερμανία έχουν επιπρόσθετα κάποιο παράνομο εισόδημα εξασκώντας παράλληλα και μία άλλη εργασία.

Έως την δεκαετία του '70 η παραοικονομία ήταν ουσιαστικά άγνωστη στη Γερμανία. Το 1975 το ποσοστό της ανερχόταν σε 5,75% του ΑΕΠ.

Η αυξανόμενη ανεργία και η αύξηση των φόρων και των κοινωνικών εισφορών οδήγησε στην σταδιακή άνοδο της

παραοικονομίας που έφτασε το 2003 στο 17,1% του ΑΕΠ.

Εκτιμάται ότι το 2009 σε απόλυτα νούμερα η παραοικονομία αντιστοιχούσε στο αστρονομικό ποσό των €352 δισ.

Το 2010 υπολογίζεται ότι θα αυξηθεί κατά €9 δισ. Φθάνοντας τα €361 δισ.

Μεγάλο μερίδιο στην παραοικονομία της Γερμανίας έχουν ο κατασκευαστικός καθώς και ο βιοτεχνικός κλάδος. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, αντιστοιχούν περίπου στο 40% του συνολικού της μεγέθους.

Προς μείωση της επιδότησης ηλιακής ενέργειας

Πρόταση μείωση της επιδότησης της τιμής αγοράς του ρεύματος που παράγεται από φωτοβολταϊκές μονάδες ανακοίνωσε ο ομοσπονδιακός Υπουργός Περιβάλλοντος της Γερμανίας, Norbert Roettgen.

Βάσει αυτής, η μείωση θα ανέλθει σε 15% για το ρεύμα που παράγεται από εγκαταστάσεις τοποθετημένες στις σκεπές κατοικιών, σε 15% όταν παράγεται σε ανοικτούς χώρους και σε 25% όταν οι εγκαταστάσεις είναι τοποθετημένες σε αγροτική έκταση. Τα ποσοστά θα ισχύουν εάν η νέα εγκαθιστάμενη ισχύς δεν ξεπερνά ετησίως τα 3.500 MW. Για κάθε επί πλέον 1.000 MW εγκαθιστάμενης ισχύος θα μείωση θα αυξάνεται κατά 2,5%, έως τα 6.500 MW.

Το τελικό ποσοστό δεν έχει καθορισθεί ακόμη γιατί απαιτείται κοινή απόφαση των Υπουργείων Περιβάλλοντος και Οικονομίας. Ωστόσο, υπάρχουν πιέσεις για ακόμη μεγαλύτερη μείωση, της τάξης του 16%-17%. Οι υποστηρικτές της θεωρούν ότι η μείωση των τιμών αγοράς των φωτοβολταϊκών συστημάτων κατά 30% εντός της τελευταίας ζετίας δεν δικαιολογεί πλέον την

διατήρηση της υψηλής τιμής αγοράς του ρεύματος που εξακολουθεί να ανέρχεται σε €0,39/KW, τιμή εγγυημένη για 20 έτη και αμετάβλητη από τον Οκτώβριο 2008. Υπολογίζεται ότι χάρις στην υψηλή επιδότηση, η απόδοση των επενδύσεων σε φωτοβολταϊκά συστήματα ξεπερνούσε το 10% ετησίως. Οι εκπρόσωποι του κλάδου παραγωγής του εξοπλισμού στην Γερμανία, έχουν ήδη προτείνει μείωση της τιμής αγοράς κατά 5%.

Τρόπος παραγωγής	Ποσοστό μείωσης	Έναρξη μείωσης
Σε στέγες	15%	Απρίλιος 2010
Σε ανοικτούς χώρους	15%	Ιούλιος 2010
Σε αγροτικές εκτάσεις	25%	Ιούλιος 2010

Οι όποιες αποφάσεις αναμένεται να πλήξουν τις γερμανικές εταιρείες κατασκευής φωτοβολταϊκών συστημάτων. Ο κλάδος ήδη πλήττεται από την εισαγωγή εξοπλισμού κινεζικής κατασκευής σε σημαντικά χαμηλότερες τιμές. Προκειμένου να προστατεύσει την γερμανική παραγωγή, η πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος προβλέπει μικρότερη μείωση για τις οικιακές εγκαταστάσεις, καθώς

οι ιδιώτες τείνουν να αγοράζουν γερμανικό εξοπλισμό, λόγω μεταλύτερης εμπιστοσύνης, αγνοώντας την υψηλότερη τιμή.

Η μείωση των τιμών αγοράς του ρεύματος αναμένεται να επιταχύνει τις συγχωνεύσεις και εξαγορές των γερμανικών εταιρειών παραγωγής εξοπλισμού. Ο κλάδος, χάρις στην έως τώρα υψηλή επιδότηση, είχε κύκλο εργασιών ύψους €14,1 δισ. το 2009 και απασχολεί 60.000 άτομα, κυρίως στην ανατολική Γερμανία.

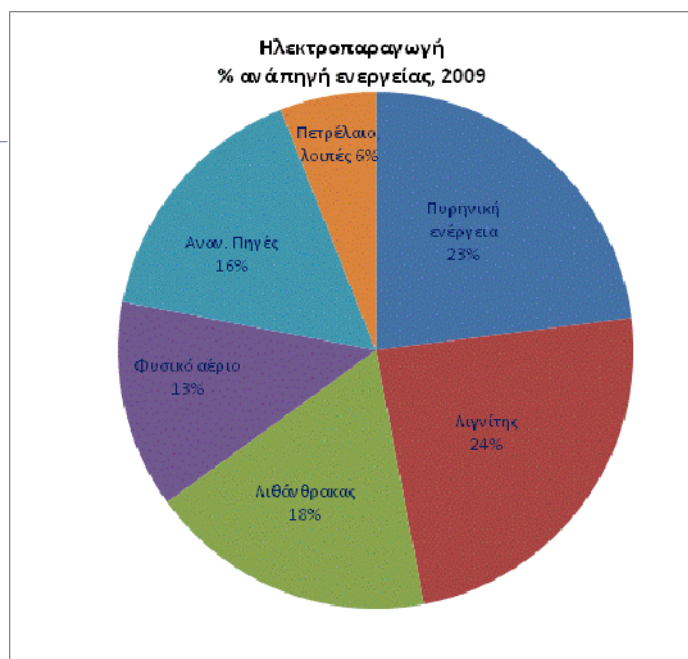
Το 2009 εγκαταστάθηκαν στην Γερμανία φωτοβολταϊκά συστήματα δυναμικότητας άνω των 3.000 MW, περισσότερα από κάθε άλλη χρονιά. Το κόστος για τους καταναλωτές είναι πολύ υψηλό, διότι η υψηλή τιμή αγοράς του ρεύματος μετακυλιεται στις τιμές καταναλωτού οι οποίες αυξήθηκαν εξ αυτού του λόγου κατά 8% στις αρχές του 2010.

Εάν η τιμή αγοράς ρεύματος από φωτοβολταϊκά συστήματα διατηρηθεί στα €0,39 / KW, τότε υπολογίζεται ότι το 2020 θα απαιτούνται €57 δισ. για την αγορά του παραγομένου ρεύματος από αυτή την πηγή. Με την προτεινόμενη αναπροσαρμογή της τιμής το κόστος θα μειωθεί σε €46 δισ.

Παράταση της λειτουργίας πυρηνικών εργοστασίων με ανταλλάγματα

Ο Υπουργός Οικονομίας προτείνει την παράταση της λειτουργίας των πυρηνικών εργοστασίων παραγωγής ρεύματος της χώρας για διάστημα μεγαλύτερο των 4-8 ετών που έχει προτείνει ο Υπουργός Περιβάλλοντος. Θεωρεί, όμως, ότι τα εργοστάσια έχουν πληρως αποσβεσθεί στα βιβλία των εταιρειών, οπότε θεωρεί δίκαιο το 50% των κερδών της περιόδου αυτής να περιέλθει στο κράτος.

Βάσει μετρίων υπολογισμών, παράταση της λειτουργίας τους επί 10 έτη θα αποφέρει κέρδη άνω των €20 δισ.

Διεθνείς Εκθέσεις με ελληνική συμμετοχή

IMM Cologne 2010

Κολωνία, 19-24/01/2010

Συμμετείχαν:

Maxi SA—COCOMAT.

BOOT 2010

Ντύσσελντορφ, 23-31/01/2010

Συμμετείχαν:

Argolis Yacht Charters
Argonautical Park
Crazyshark Watersports
Daidalos Yachting
Ionian Charter
Kiriacoulis Mediterranean
Lalizas S.A.
Leros Marina, Evros S.A.
M+K Yachtcharter Mitsegeln
Magnesia
Meganisi Sailing
Odysseus Yachting Holidays
Pinkuin Yachtcharter
Poseidon Yachtcharter
Pro Sport Sail & Surf Kos
Tzennet Yachting Griechenland

ISM (Internationale Süßwarenmesse)

Κολωνία, 31/01-3/2/2010

Συμμετείχαν:

Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου (ΟΠΕ)

ASTIR S.A., Ferro S.A.
Bingo S.A, Bolero S.A.
Candia Nuts, Chocotime S.A.
Creta Mel S.A., D.F.M. Ltd
Fedon S.A., Interia S.A.
Ion S.A., Ionion Hellas Ltd
Kalabokis S.A. Sitian Mill
Lamos Bros S.A.
Olympic Hermes S.A.
Oscar S.A., Pallas S.A.
Pami S.A.,
Poursalidis Ath. & Sons S.A.
Promo Solution Ltd,
Relkon Hellas S.A.
Selepidis George and Co.
U & S Unismack S.A.

Διεθνείς Εκθέσεις με ελληνική συμμετοχή

Fruitlogistica 2010

Βερολίνο, 1-3/02/2010

Συμμετείχαν:

Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου

Νομαρχία Έβρου

ΕΒΕ Καβάλας

Σούλης ΑΕ

Δίας Ακτινίδια ΑΕ

Μητροσίλης ΑΕ

Elfruit ΑΕ

Venus Growers ΑΕ

Φραγκίστας ΑΕ

Πρωτοφανούσης ΑΕ

Αγροτικός Συνεταιρισμός Νάουσας

Αγροτικός Συνεταιρισμός Μέσης

Αγροτικός Συνεταιρισμός Επισκοπής

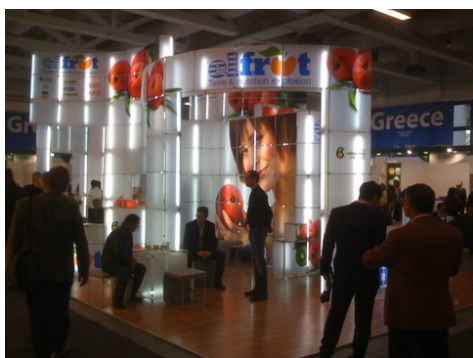
Αγροτικός Συνεταιρισμός Μελίκης

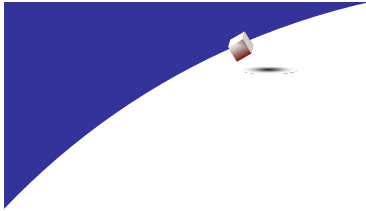
Αγροτικός Συνεταιρισμός Επισκοπής/Ανθεμίας

ΑΣΕΠΟΠ Νάουσας

ΑΣΕΠΟΠ Βελβενδού

ΓΕΣΒΟΠ Βερμίου

Επισκεφθείτε μας
στο διαδίκτυο
www.agora.mfa.gr

Γραφείο Ο.Ε.Υ. Βερολίνου
Kurfürstenstr. 130
10785 Berlin
Τ. +49-30-2360990
Φ. +49-30-2360920
ecocom-berlin@mfa.gr

Γραφείο Ο.Ε.Υ. Μονάχου
Schwanthaler Str. 5
80336 Muenchen
Τ. +49-89-553646
Φ. +49-89-553784
ecocom-munich@mfa.gr

Γραφείο Ο.Ε.Υ. Ντύσσελτορφ
Grafenberger Allee 128a
40237, Düsseldorf
Τ. +49-211-68785015
Φ. +49-211-68785033
ecocom-dusseldorf@mfa.gr

Εθνική Πύλη Δημόσιας Διοίκησης Γερμανίας
Παροχή πληροφοριών

www.dienstleisten-leicht-gemacht.de

(στην γερμανική γλώσσα)

www.point-of-single-contact.de

(στην αγγλική γλώσσα)

Πληροφορίες για **διαγωνισμούς**
στην Γερμανία

<http://ted.europa.eu>

Επιλέξτε κατά σειρά

- την γλώσσα της επιλογής σας
- Χώρα: DE: Γερμανία
- Προκήρυξη σύμβασης